

Kmetijski list

Glasilo „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Naročnina:

pololetno Din 20—
pololetno Din 10—
pololetno Din 5—
posamezna številka Din 1—

**Kmet pomagaj si sam,
in svoje stališče v državi
uravnaj si sam!**

Inserati:

1 mm inseratnega stolpca stane za:

male oglase Din 0-25
uradne razglase Din 0-50
reklame po dogovoru

Uredništvo in upravnništvo lista je v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7, v hiši „Ekonom“.

Nikdar in nikoli!

Gospodu Korošcu so se vzbudile skrmini po onih lepih časih, ko se je svetila okoli njegove glave nezasluzena gloriola očeta očetnjave in ko je kot predsednik Zagrebskega narodnega sveta in pozneje kot podpredsednik vlade bil eden prvih mož vsega jugoslovenskega naroda.

Gospod Korošec se sicer dobro zaveda, da se ti zlati časi v vsem svojem sijaju ne morejo več povrniti, kakaj preveč dvorezna je bila njegova politika in prenegativen je bil njen uspeh. Toda če ne oče Jugoslavije, pa vsaj oče Slovenije bi hotel postati gospod Korošec in tako vidimo, kako na vseh shodih razlaga svojo najnovejšo željo, ki jo je v Ljubljani prvič in samo previdno namignil na zboru zaupnikov SLS.

Taj svoji želji je prilagodil gospod Korošec svojo najnovejšo taktiko in v službo te domišljave želje se je postavila tudi vsa SLS.

In v tej želji, da postane gospod Korošec oče Slovenije, je bistvo klerikalne avtonomistične propagande.

»Ne gre več za našo stranko, ampak za interese vsega slovenskega naroda.« Zavedati se moramo, da se bide odločilna bitka. »Če propademo mi in avtonomistične stranke drugih narodov (!), potem bomo obležali pred velesrbskim centralizmom.« Zato je »potrebno, da postavijo druge stranke separatne (kar se pravi slovensko posebne, op. ur.) želje na stran in da se seveda pridružijo boju klerikalcev za avtonomijo slovenstva. Vse to je govoril gospod Korošec na zboru zaupnikov SLS in v svoji naivni politični sposobnosti razkril svoje najskrivnejše želje.

Da bi pa bile te želje lažje uresničene, zato ne napadajo več drugih strank, razven demokratov, radikalov in šušteršiča, zato gonijo na vseh shodih in sestankih lajno o avtonomiji, zato niso niti sedaj povedali, kakšna da bo avtonomija, ki jo zahtevajo. Bolje je namreč za nje, če je pojem avtonomije še nejasen, kajti v nejasnosti se lažje nalovi kač. Drugih strank pa tudi ne gre napadati, kajti samo da zmaga avtonomija, pa je tudi zmaga gospoda Korošca zagotovljena.

Oče Slovenije bi torej hotel postati gospod Korošec in avtonomija Slovenije naj bi bila tisti oslovski most, po katerem bi se to zgodilo! Toda, gospod Korošec, zapomnite si: Bilo je mogoče, da ste postali v zmešnjavi leta 1918 oče Jugoslavije, l. 1923, ko ni več te zmešnjave, pa ne postanete

nikdar in nikoli oče Slovenije!

Preveč grehov je na vaši vesti in premalo uspehov v Vaši politiki! V splošnem navdušenju leta 1918. je mogel slovenski narod pozabiti na marsikaj, danes tega navdušenja ni, da bi mogli pozabiti, kaj je prizadela slov. narodu vaša klerikalna stranka, in Vi še prav poseben!

Zato nikdar in nikoli ne bo več klerikalna stranka od naroda izvoljena nositeljica slovenske misli, zato se bomo borili z vso močjo, ne da Vas povzdignemo, temveč da vas docela zrušimo. In slej ali prej bomo to tudi dosegli!

Kdo pa je sedanja SLS,

da si upa lastiti vodstvo naroda?

Ali ni to ona stara SLS, ki je gnala naš narod na morišče, ali ni to ona stara SLS, ki je z vojnimi posojili napravila našemu narodu milijone zlatih kron?

Ali niso danes prav isti ljudje vodje SLS ko nekdaj?

Ali se niso zredile njih vrste samo v najbolj žalostnem smislu, da so vsi zmogni odleteli, ostali pa prav vsi slabi, katerim se je pridružil še

medvojni in povojni profitarški naraščaj?

Kje imate nadomestilo za Povšeta?

Kje imate moža, ki bo vršil delo Kreka?

Kje imate delavca, da ga nadomestite z Lampetom?

Kje imate poštenjaka, ki bo nadomestil Žitnika?

In da vas prav posebno njezimo: Ali je Korošec nadomestilo za Šušteršiča?

Povejte vendar, kje imate kako nadomestilo? Ali smatrate za nadomestilo mar kameleona s Kamna? In vaše delo?

Ne bodite vendar skromni in povejte, kaj ste prinesli slovenskemu narodu tedaj, ko ste bili na vladi, ko ste imeli kar tri ministre in razložite nam vsaj to, kaj ste prepeli in kaj dosegli, ko ste bili v opoziciji!

Govorite vendar! Slovenski narod čaka, da čuje o vašem delu, ker šele potem vam more zaupati svojo usodo.

Vse slabosti in vse slabe može stare SLS ste obdržali, niti eni njeni dobri strani pa niste ostali zvesti in vseeno se drznete, da hočete zgrabiti vodstvo naroda?

Pravite, da ste boljši od stare SLS in zgrazate se nad izdajalskim delom Šušteršiča!

Kdaj pa ste justificirali dr. Natlačenca, ki je v vojni hujškariji prekosil Šušteršiča?

Kdaj pa ste justificirali vse one številne denuncijante, ki so izročali Slovence avstrijskim krvnikom?

Kdaj pa ste prišli one, ki so s hujškanjem za vojna posojila zaveli narod v nesrečo?

Niti enega niste prijeli in kako bi tudi, ko ste pa bili skoraj vsi enako krivi. Samo par klavnih žrtev ste si izbrali, da ste mogli potem njih rešiti sebi!

Samo v eni stvari ste prekosili staro SLS, dasi tudi ona ni bila tozadevno od muh. To je v vašem hujškaštvu in vašem obrekovanju nasprotnika.

Odkar izhajajo slovenski listi, se še ni zgodilo, da bi kateri list tako sistematično lagal in obrekoval, kakor to dela »Slovenski gospodar«. Vseeno se ne sramujete priporočati ta list s prižnice!

Vse pokriti ste z grehi in z izigravanjem avtonomije si drznete lastiti sebi vodstvo naroda! Iztrgano vam je bilo to vodstvo, ko ste zlorabljali vero, iztrgano vam bo s sigurnostjo tudi sedaj, ko ste padli nižje, da smete izigravati samo še avtonomijo, ker Vaši vnemi za vero ne veruje nihče več.

Ni več voditeljev stare SLS, zato tudi ne bomo govorili o njenih grehah. Zato pa bodite tudi vi, ki ste nova SLS, tako pošteni, da si ne delate reklame z delom starih.

Vaša bilanca se pričinja leta 1918 in šele od tedaj se mora presojati vaše politično delo in zato bomo tudi le od te dobe presojali Vas, ki bi hoteli uzurpirati sebi vodstvo naroda.

Nad vse pomembne čase je doživljal narod ob preobratu. Vsaka, le količaj demokratična stranka bi zato morala narod vprašati za njegovo mnenje. Vi tega niste storili, ker ste se zavedali svojih grehov in ker ste se naroda bali. In posledice tega nedemokratizma niso izostale. Narod ni bil na nove dogodke pripravljen, in zato jih ni razumel. Iz tega pa izhajajo glavni del vse nesreče, ki nas je pozneje zadela. Edino zaradi vaših grehov!

In ker ste znali, da je vaša vest črna, zato se tudi niste upali braniti proti Srbom stališča prečanskih kraljev tako kakor treba. Kakor svoječasno dunajskem dvoru, tako ste se

izšli Srbom in vsako njihovo željo ste jim brali iz oči in jo takoj uresničili. Trdno in odločno je za edinstvo države slovenski kmet, toda znajte, da bi slovenski kmet vse drugače branil svoje interese, kakor pa ste storili to vi. Brez krivde je bil slovenski kmet in kakor pred cesarjem Maksimilijanom, tako bi pred regentom dostojno in možato zastopal svoje pravice.

Ne tako vi, ki ste Srbe rabili, da vas krijejo pred ljudsko nejevoljo, ki ste rabili časa, da se vaši grehi pozabijo. Sreča vaša je bila, da so bili vaši nasprotniki demokrati, ki niso spoznali vaše taktike in ki so zagrešili svojo staro napako, da so se prepirali za mesta in službe, mesto da bi šli v narod.

In tako je mogoče, da ste napravili kranjsko avtonomijo, vi, ki hočete biti sedaj patentirani avtonomisti.

Tako je mogoče, da je bil z vašim sodelovanjem raztegnjen srbski vojaški zakon tudi na naše pokrajine,

pa čeprav bi hoteli biti danes največji prijatelji naših fantov.

In koroški plebiscit? In primorsko vprašanje?

Kdo je zakrivil oba poloma? Mar ne dr. Brejc in dr. Korošec?

In kaj je z ono »stvarno demobilizacijo«? Kdo je pospravil milijone?

Kdo je zaslužil milijarde?

Oreh pri grehu, zločin pri zločinu, to je zgodovina SLS, ko je bila na vladi.

In kljub temu bi hotel biti gospod Korošec »oče Slovenije«.

Nikdar in nikoli!

Smešni pred svetom bi bili, če bi bil naš oče tisti, ki je moral molčati, ko mu je javno v obraz zabrusil dr. Kumanudi, da je

zapravi državi 112.740 dolarjev in 392.832 francoskih frankov.

Zločinci nad samim seboj bi bili, če bi zaupali svojo usodo možu, ki

na vse težke očitke vedno le molči in ki vedno le obljublja, nikdar pa ničesar ne stori.

Kličemo za priče vse klerikalne udeležence Koroševih shodov, da povedo, če ni gospod Korošec vedno le govoril o tem, kar bo storil, nikdar pa o tem, kar je dosegel. Ali smo otroci, da bomo vedno nasedali le na obljubljene cukrčke!

In končno, ali smo za poštenje ali za krivico?

Gospod Korošec je načelnik Jugoslovanskega kluba. In zgodilo se je, da njegov član posl. Brodar zahteva prost izvoz živine, istočasno pa zahtevata tudi njegova člana Gosar in Gostinčar prepoved izvoza in na to goljufijo je gospod Korošec molčal in kot načelnik kluba ni izvajal nobenih konsekvenc.

Silno govore klerikalci, da so prijatelji delavstva, na Zaloški cesti pa so jih pustili streljati. In vseeno krije danes gospod Korošec dr. Brejca in vseeno pusti govoriti o klerikalni ljubezni do delavcev.

Splah je ena najbolj značilnih potez gospoda Korošca, da vedno molči in da govori le v »Slovencu« in na shodih v župnišču.

V zadnji skupščini ni imel niti enega govora, v nobenem odseku se ni slišalo njegovega glasu, temveč samo našlanja se je v kopnenju na ministrske sedeže.

Kaj rabimo mumijo za poslanca! Ali ni ceneje, da naslonimo kar mumijo na ministrske klopi.

Gospod Korošec in oče Slovenije!

Večja nesmiselnost še ni bila rečena!

SLS in nositeljica slovenske misli!

Večje laži še ni slišala Slovenija! Zato: Le gonite lajno o avtonomiji in centralizmu.

Uresničena bo mogoče avtonomija, vržen bo centralizem, toda voditelji naroda ne boste vi

nikdar in nikoli!

Ker nikdar in nikoli tudi ne pozabi slovenski narod vaših grehov.

Kdo laže?

Če kdo govori to, kar pišejo »Domoljub«, »Slovenski gospodar« in »Straža«, potem je pred sodiščem vsled obrekljivosti in laži — obsojen.

Povejte pa tistega, ki je bil obsojen, ker je govoril to, kar piše »Kmetijski list«!

Kdo laže torej, in kdo piše resnico?

To prevdarite!

Volična borba.

Klerikalni kandidati.

Silne težave so imeli letos naši klerikalci s svojimi kandidati. Od kar obstoji SLS menda še ni bilo za njo tako težavno vprašanje kandidatov, ko letos.

Vsled našega nastopa je bila zanešana kmetiska misel povsod in čeprav so klerikalci zaklinjali svoje verne bralce, da ne smejo čitati »Kmetijskega lista«, vendarle niso mogli prepričati, da bi naši nauki ne prodrli tudi med klerikalne pristaše. Posledice tega so klerikalci živo občutili. Po vrsti so leteli njih gosposki kandidati in kmetsko ljudstvo je glasno in odločno izjavljalo, da hoče svoje ljudi in da odklanja one, katere jim vsiljuje Ljubljana.

In tako se je zgodilo, da je kot prvi propadel v svojem domačem okraju dr. Brejc, tako se je zgodilo, da se je moral umakniti dr. Rožič kmetu Sterzinu in ni dosti manjkalo in umakniti bi se moral tudi profesor Sušnik kmetu.

Skratka, manjkalo ni dosti, da zmaga misel kmetске osamosvojitve celo v vrstah SLS in da bi ostali dosedanjí voditelji SLS brez mandatov.

Toda to se ni smelo zgoditi za nobeno ceno. Z vso silo so zato pritiskali klerikalni voditelji, z vso silo je nastopila duhovščina in — kmetje so se morali udati in prva mesta so pripadla — nekmetom.

Niso se sicer kmetje in pridobitni sloji udali takoj in v soboto, dne 3. februarja se je bila vroča bitka, kdo da končnoveljavno zmaga. Tako hud je bil boj, da je včasih izgledalo, ko da se razbije vsa stranka. Kmetjski zaupniki so se dolgo in uspešno branili proti diktaturi gospode, toda končno so njihovi zgovornosti podlegli, zlasti ker v ostalih zaupnikih niso našli one zaslombe, ki bi jo smeli in morali. Nekateri od kmetjskih zaupnikov so pokazali neverjetno brezbriznost in samo ti so krivi, da ni tudi v SLS uveljavljena zahteva kmetске misli.

Tako so v soboto zmagali nekmetje in v ponedeljek je bila na zboru zaupnikov njihova zmaga javno dokumentirana in z gladko odobritvijo v soboto sklenjene kandidatne liste tudi javno manifestirana.

Pribiti treba zato še enkrat. Zbor zaupnikov SLS je bil samo prazna manifestacija, nujna potreba demokratičnega gesla, s katerim tudi ope-

rira klerik. stranka, v bistvu pa je prazna komedija, ker zbor zaupnikov sploh ni imel v vprašanju kandidatov razpravljati, temveč jih je moral slepo sprejeti.

To se je videlo tudi v vložitvi kandidatne liste. Ko je zbor zaupnikov se zboroval, se je že tiskala kandidatna lista in samo tako je mogoče, da so vložili klerikalci svojo listo za dve minuti preje ko mi.

Vse to je suha resnica, ki je v večno sramoto vsem kmetjskim pristašem SLS, ki niso imeli toliko moštosti, da bi branili svoje pravilno stališče v lastnih vrstah. Zato pa po zboru zaupnikov SLS nima prav noben kmetjski pristaša SLS pravice, da govori o kmetjski misli, zakaj v soboto, dne 3. februarja in v ponedeljek, dne 5. februarja so jo vsi skupaj izdali.

In zaradi tega izdajstva je mogoče, da so na kandidatni listi SLS izpodrinjeni kmetjski poslanci, čeprav bodo edinele kmetjski glasovi odločevali o politični moči SLS.

Nosilec liste na Kranjskem je dr. Korošec. To je prva gorostasnost!

Ni poslanca v klerikalni stranki, ki bi se toliko za njo trudil, ko poslanec Brodar. Vse neprijetno delo je padlo nanj, najtežavnejšo agitacijo so odrinili njemu. In še eno prednost je imel poslanec Brodar. Bil je najbolj tipičen reprezentant pristašev kmetске misli v SLS. L. 1920 je zaradi tega rešil Brodar situacijo za SLS in zato je bil tudi nosilec liste. Naj bi samo poizkusil l. 1920 gospod Korošec, da bi kandidiral na Kranjskem kot nosilec liste in klerikalna stranka bi to plačala z izgubo najmanj dveh mandatov.

Pozicijo klerikalne stranke je rešil leta 1920 edinele Brodar — sedaj pa, ko se je SLS opomogla, je dobil poslanec Brodar svoje plačilo — v obliki brce. Zamorec je opravil svoje delo, zamorec naj gre.

In tako se je moral umakniti poslanec Brodar kot nosilec liste in umakniti celo profesorju Sušniku in umakniti se je moral celo Gostinčarju, zakaj samo ta dva sta dobila po dva mandata.

Bolj pač niso mogli pokazati klerikalci svoje mržnje do kmetске misli, kakor s tem, da so dali Gostinčarju prednost pred Brodarjem.

Velja si namreč zapomniti sledeče: Brodar je zahteval prost izvoz živine, Gostinčar pa prepoved izvoza. Oba sta pa člana ene in iste stranke. Če daje torej SLS prednost Gostinčarju, potem se pravi, da daje tudi prednost njegovim političnim nazorom. Z drugimi besedami se pravi to, da je SLS za Gostinčarjevo stališče, da je za prepoved izvoza živine.

Zaraditega pa je klerikalna kandidatna lista še posebej značilna in naravnost v posmeh težnjam kmetске ljudstva.

In kakor na Kranjskem, tako je tudi na Štajerskem. Kmetjski kandidati šele na petem mestu, pred njimi Korošec, Hohnjec, Pušenjak in Vesenjak.

Kmetsko ljudstvo! Največje izkivanje kmetjskih interesov pomeni klerikalna kandidatna lista, največjo žalitev kmetskega ljudstva vsebuje ona. Zakaj ono staro nesramnost ponavlja, da ni kmetsko ljudstvo zrelo, da bi samo odločevalo o svoji usodi.

Kmetje in vse podeželsko ljudstvo!

Na to zaničevanje kmetске misli, na ta prezir kmetskega ponosa je treba dne 18. marca odgovoriti.

Vsi brez izjeme proti onim, ki mislijo, da mora kmet le ubogati, vsi brez izjeme v boj za osamosvojitve kmetskega ljudstva!

Ob 350letnici našega prvega mučenika mora zmagati Stara pravda!

Posledice hujskaštva.

Krvavi dogodki so se odigravali v Cirkvenici med Radičevci in Orjunaši. Vsled radičevskega protidržavnega hujskanja so hoteli orjunaši na vsak način preprečiti zborovanje radičevcev. Navalili so se zato nanje z revolverji in bombami. Od streliv je bil en kmet ubit, 4 so bili težko, 14 pa lahko ranjeni. Razjarjeni kmetje, ki so bili v velikanski premoči so se zato navali na kamni na orjunaše in linčali bi vse, da niso orožniki obvarovali orjunaše, ki so bili aretirani. Tako je bil prvi shod, na katerem je tekla kri — radičevski shod. To so posledice hujskaštva.

Dogodek v Kostajnici.

Se bolj usodepoln pa bi kmalu postal dogodek v Kostajnici. Tu so zborovali Radičevci. Ko so to slišali pravoslavni kmetje so pohiteli v velikem številu na shod Radičevcev, prebili orožniški kordon in pretepli bi vse Radičevce, da niso ti zbežali. Vsled tega dogodka se je raznesel glas, da so bili veliki nemiri v Kostajnici in da je bilo pri tem par pravoslavni kmetov ubitih. To je narod tako razkačilo, da so se zbrali v velikanskem številu, se oborožili in korakali na Kostajnico. Bilo jih je do 15.000 in vsem na čelu nad 1000 konjenikov. Bati se je bilo najhujšega, ker so bili kmetje nad vse razburjeni. Orožništvo je bilo proti množici oboroženih kmetov brez moči in jih ni moglo pomiriti. Vse zaman je bilo, če so orožniki zatrjevali, da se ni nobenemu kmetu ničesar zgodilo. Množica ni hotela verjeti in je zahtevala, da se ji pokažejo oni, za katere se je govorilo, da so ubiti. Na konec je bil dosežen po velikem trudu sporazum, da gre v Kostajnico le deputacija kmetov, ki se osebno prepriča o neresničnosti govorice. Šele ko so ti odposlanci potrdili, da se ni nobenemu pravoslavnemu kmetu ničesar zgodilo, šele tedaj se je pomikala množica in se razšla.

Ta dogodek je preznačil za naše razmere, da ne bi priporočil par misli. Iz dogodka se jasno vidi, kam mora privedi gojitev plemenske mržnje in sicer nikakor drugam ko — v vojno. Naj bi samo še eden iz pregovoril par hujskaških besedi in v Kostajnici bi mogel nastati pokol z nedoglednimi posledicami. Take uspehe rodi hujskaštvo. In sedaj pomislite. Tisoči in tisoči oboroženih kmetov, ki govorijo isti jezik si stojijo v sovraštvo nasproti! Kaka sila, kaka moč, da bi bili združeni v slogi, da bi se skupaj borili za zmago kmetijske misli. Mahoma bi bilo tedaj končano vse gorje kmeta.

Zato tovariši! Proč s hujskači, proč s sejalcji razdora! Naj živi kmetijska sloga, naj živi zveza kmetov vse Jugoslavije!

Koristen dvoboj

se je razvil med dr. Sušteršičem in dvornim svetnikom Šukljejem. Prihajajo tako lepe stvari na dan in nekatere od teh je treba, da jih za beležimo. Tako je osvežen spomin na ono dobo, ko je hofrat Suki je zjemal denar iz »reptilifonda« in na stroške avstrijske vlade izdal svoj zloglasni »Ljubljanski list«. Zanimivo je dalje tudi to, da je bil s tem fondom v zvezi tudi »Slovenec«, ki je bil torej podkupljen od avstrijske vlade. Na ta očitek seveda »Slovenec« molči, ker bi pač mogel dr. Sušteršič povedati še več. In ta podkupljen list hoče biti vodnik slovenskega naroda! To dejstvo samo pove dovolj!

Najmočnejša stranka.

Naši demokrati ponavljajo venomer, da je treba voliti demokratsko stranko, ker je to najmočnejša stranka. Z njeno pomočjo, da bodo Slovenci dosegli vse, kar bodo hoteli. Ne glede na to, da ne kaže na preveliko idealnost, če se skuša katera stranka s svojo močjo pridobiti pristašev, je demokratska trditve tudi drugače docela napačna, kar moremo vedno dokazati. V veliki stranki je kakor v skupščini. Vsaka skupina velja le toliko, kakršno moč predstavlja. Slov. demokratski poslanci, ki so bili izvoljeni le z ostankom niso zato v dem. stranki nikdar ničesar drugega predstavljali kakor to, da so varovali demokratski stranki prestiž vsedrjavne stranke. Samo zaradi tega je postal dr. Kukovec minister. Nikdar pa niso smeli slovenski demokratski poslanci voditi v demokratski stranki svoje politike. To se je jasno videlo pri boju za zvezo Slovenije z morjem. Dr. Kukovec je tedaj prosil naše poslance, da naj ne tirajo stvari predaleč, ker da morejo razbiti demokratski klub

in s tem vladno koalicijo. Naši poslanci so šli seveda preko te prošnje na dnevni red in končno tudi zmagali. Se lepše pa se je obnašal v tem boju nek drug slovenski poslanec, čegar ime tudi povemo, če ne bodo demokrati mirovali s hvalisanjem svojih dozdavnih uspehov.

Politična pisma

Piše »Jutro«, to učenega demokratsko glasilo piše: »Objavljamo pismi dveh gospodov, katerih eden je član SKS (a v resnici demokrat).« Po »Jutru« je torej mogoče, da je kdo istočasno pristaš dveh strank. V eni je, pristaš druge pa pravzaprav je! Ne čudimo se, če je demokratska stranka tako žalostno propadla, ko pa ima tako sijajne politične nazore.

To so politiki!

»Jutro«, to učenega demokratsko glasilo piše: »Objavljamo pismi dveh gospodov, katerih eden je član SKS (a v resnici demokrat).« Po »Jutru« je torej mogoče, da je kdo istočasno pristaš dveh strank. V eni je, pristaš druge pa pravzaprav je! Ne čudimo se, če je demokratska stranka tako žalostno propadla, ko pa ima tako sijajne politične nazore.

Mali računar.

Demokrati bodo torej šteli glasove. Kakor vse kaže, pa jih bodo zelo slabo šteli. Vsaj »Domovina« dokazuje to, ko pravi, da je najmočnejša stranka v državi demokratska stranka. Je sicer res, da je dobila 1. 1920. demokratska stranka v vsej državi največ glasov. Toda to je bilo 1. leta 1920 in 2. v vsej državi. Slovenski demokrati pa so dobili skoraj trikrat manj glasov ko mi in leta 1923 jih dobe še najmanj 4 krat manj. Ampak po »Domovini« smo seveda mi vseeno manjša stranka ko slovenski demokrati. Ali pa ponavljaj »Domovina« še vedno ono črnogorsko: »nas in Rusov je preko 100 milijonov!«

Boj klerikalizmu

napovedujejo slovenski demokrati. Kadar gre klerikalcem slabo, pridigujejo v kaki nevarnosti da je vera, kadar pa gre demokratom slabo, pa je tu nevarnost klerikalizma. Ali res ne moremo priti iz politike šlagerjev v politiko resnega, gospodarskega dela! Manj nevaren ko klerikalizem, so demokratske fraze in demokratska mokerska politika, kajti samo vsled tega se ni klerikalizem strt.

Naši shodi.

V nedeljo, dne 11. t. bo po prvi maši shod v TREBNJEM. Poročata tov. PUCELJ in MAJCEJ.

Isti dan bo ob 2. uri popoldne na kolodvoru pri ROJCU v STIČNI SHOD SKS.

na katerem poročata tov. PUCELJ in MAJCEJ.

V nedeljo, dne 18. februarja bo ob 10. dop. pri »Smodinu« v Sv. Joštu nad Vrhniko naš SHOD.

Poročata tov. Kušar.

Pokrajinske vesti.

(Prihodnja številka »Kmetijskega lista« bo posvečena spominu Matije Gubca in vseh padlih borcev za zmago Stare pravde. Na številko opozarjamo že danes vse tovariše.

(Tovariši, borci za Staro pravdo!) Delujte z vso verno za naš tiskovni sklad! Nobene prilike ne zamudite, da ne bi zbirali za tiskovni sklad. Zmaga tisti, ki je oborožen in v političnem boju je tisk najsilnejše orožje.

(Kmetijska moč.) V Mariboru je prišla izhajati »Kmetijska moč«, glasilo naše stranke za mariborsko oblast. Nujno potrebno je bilo tako glasilo že davno štajerskim tovarišem in zato pozdravljamo »Kmetijsko moč« kar najpriljubnejše. Zvest in odločen naš sobojnik je »Kmetijska moč«, polna lepih misli za napredek podeželskega ljudstva. Zato pričakujemo, da bodo vsi naši tovariši odločno podpirali »Kmetijsko moč«, da bodo njeni poštredni naročniki in zvesti sotrudniki. Pozivljamo pa tudi vse naše kmetijske strokovnjake, da podpirajo »Kmetijsko moč« in da ji pošiljajo prispevkov. Na delo za uspešen razvoj »Kmetijske moči«, ki mora ostati stalen tehnik borcev za zmago Stare pravde na štajerskem.

(Seja okrajnega odbora SKS za kamniški okraj) bo dne 18. februarja ob pol desetih popoldne pri tovarišu Rodetu v Kamniku.

„Kmečka stranka“.

Slovenska ljudska stranka kandidira na Kranjskem kot nosilca liste dr. ANTON KOROŠČA, kot kandidata v dveh okrajih pa GOSTINČARJA, ki je zahteval prepoved izvoza živine in pa prof. SUŠNIKA.

TI SO TOREJ EDINO SIGURNO IZVOLJENI!

Za ostale mandate pa se naj med seboj prepira — kmečka para!

To je klerikalna proslava 350letnice mučeniške smrti Matije Gubca!

(Za Staro pravdo) je pričel pisati demokratski »Tabor«. Prav veselili bi se te izpreobrnitve naših demokratov, da so celotno prevzeli našo kmetijsko misel in da so po propagandi naprednega bloka pričeli s propagando Stare pravde. Toda samo, če bi bila njihova izpreobrnitev odkritosrčna. Žalibože pa to ni, temveč njihova nenadna ljubezen do Stare pravde ni drugo, ko volilna sleparija in proferancija Gubčeve mučeniške smrti. Zato rečemo demokratom: Roke proč od naših svetinj! Boli smo vas cenili, ko ste odkritosrčno nastopali proti nam in ste govorili, da je naša razredna misel napačna. Za nesodobno in nedostojno pa smatramo politiko, ki se nam v obraz prikazuje kot prijateljska, za hrbtom nas pa napada. Da bo padla demokratska politika tako nizko, res nismo pričakovali.

(Iskreno se zahvaljujemo) načelstvu SLS in vsem klerikalnim backom, da so postavili kot kandidata tudi atka. Bili smo se, da izgubimo prijetnega nasprotnika, čeprav vemo, da bo Nežka s kandidato atka zelo nezadovoljna. Upamo, da nam atek »skoraj pribori« železnico na Horjul in da nas v kratkem razveseli s kakim sijajnim govorom. Res ni treba, da bi bil volilen boj samo resen, večših malo smeja res ne škoduje. Kajneča, naš dragi atek.

(»Jim bomo že pokazali«), je dejal v pondeljek atek, ko je šel z zbora klerikalnih zaupnikov. In ponosno se je atek zavaljal, ker je tako zelo narasel njegov vpliv, da je celo bivši predsednik pokrajinske uprave njegov nanestnik. Ampak atek, tako visoki namestniki so sli nevarni. Prav lahko se namreč pripeti, da bo v volilni borbi prejemal udarce atek, po volilnem boju pa poslanske dnevnice dr. Brejc. Atek, če ste pametni, izberite si boljše namestnika, takega, k manj škili na mandat in ki je manj nevaren.

(Kakor smo izvedeli iz popolnoma zanesljivega vira) pripravljajo gospod Prepeluh veliko delo, ki se bo imenovalo: »Od socialista do hišnega posestnika.« Na to znamenito delo opozarjamo že sedaj vse cenjene bralce.

(Že zopet so zmagali naši mladinci.) Pri volitvah v pokojniški zavezo so namreč dobili mladinci 1931 glasov, nasprotniki pa 4257 glasov. Če pomislimo, da volijo v Pokojniški zavezo samo privatni uradniki, ki so bili včasih glavni stebel demokratske stranke, potem je poraz mladincov tem bolj občuten. »Jutro« je pred volitvami seveda pisalo, da je zmaga mladinskih kandidatov zaslugurana. Dne 18. marca bodo doživeli mladinci še eno tako zmago.

(Odlikovanje Glasbene Matice.) Še dosti preje, predno se je moglo gospodu Zupančiču sploh sanjati, da postane po dovtipu tov. Pucelja minister, je bila odlikovana »Glasbena Matica« in njeni najodličnejši delavci. Sedaj pa bi hotel prikazati gospod Zupančič vso stvar tako, ko da je to njegova zasluga. Je sicer delovanje gospoda ministra Zupančiča za podelitve ordenov tako intenzivno, da je postal poleg ministra za agitacijo tudi minister za ordene, toda v gornjem slučaju je vseeno popolnoma nedolžen.

(V vlačih) so bili v nedeljo atek od 7. do 10. dopoldne, ko so imeli shod na Brezovici. Tako krepke medklice so morali poslušati in na vse so morali molčati. Ko so se pa vrnili po shodu domov, pa se je pričela šele težava in Nežka je atka tako oštela, da so bili atek kar v peklju. Ubogi atek in še bolj uboga politika, ki je morala takimi politikom plačevati dnevnice.

(Z ozirom na našo vest,) da je gospod BOŽIČ, nadupravitelj državnih gozdov naročil svojim lovcem, da

ustrele vsako žival, ki bi se pasla po gozdovih, nam sporoča Direkcija šum, da je tozadevna uradna poizvedba dokazala, da ni g. Božič tega nikdar naročil. Jemljemo obvestilo šumske direkcije na znanje, toda obenem izjavljamo, da imajo sedaj besedo naši informatorji in da bomo šele po tem, ko se izjavijo na vest šumske direkcije oni, izpregovorili mi svojo zadnjo besedo.

(Javno vprašanje.) V nedeljo, dne 4. februarja zvečer okoli pol 8. ure je napadel na javni cesti načelnik Orla v Radenci Novak Franc mojo družino. Brez najmanjšega povoda jo je razgal, mojo hčerko grdo pretepal ter občutno ranil, vsem pa je grozil z revolverjem. Vse to zgolj iz političnega sovraštva. Nasilnež se bo sicer imel zaradi tega javnega nasilstva zagovarjati pred sodiščem, vendar vprašam politično oblast, kako je vendar mogoče, da se pusti takim mlečnozobim, sfanatiziranim rogoviležem nositi orožje? — Jakob Zemljič posestnik in župan.

(Za Ažkerčev spomenik) so dalje darovali po 125 Din: Napredna dijaška organizacija »Sloga« v Celju po Božidarju Černeju; po 40 Din: dr. J. Vašič; po 30 Din: dr. J. Globovnik, dr. Gregorič, Jos. Ogoreutz, notar Karol Pleiweis, Karol Rozman, vsi v Novem mestu; po 10 Din: lekarnar Drago Andrijačič dr. J. Gostiša, odvetnik dr. Ivanetič, Josip Kobe, L. Kopač, J. Košir, M. Mramor, J. Pavčič, Jos. Poula, vet. nadz. Ot. Skale, gozd. komisar ing. Šušli, dr. J. Vavpotič, Vlad. Vojska, vsi v Novem mestu; po 5 Din: avskultant Ot. Skale v Novem mestu. Prispevke v Novem mestu je nabral Karol Rozman. Dosedaj je bilo nabrano 11.530.75 Din. — Vsem darovalcem iskrena zahvala. — Dr. V. Kisovec, blagajnik. — Tovariši, darujte za spomenik pesniku Stare pravde!

(Jadranska straža.) Ob času, ko se bori naša mlada država proti sovražnemu svetu, ki jo obdaja, se je ustanovilo v Splitu društvo »Jadranska straža«. Naše morje nas kliče, da stopimo ob njegovi obali na branik domovine. Tam ob sinji Adriji je bodočnost naše države in našega naroda. Zato je treba, da gradimo to svojo bodočnost proti vsem, ki hočejo za vselej obvladati naše morje. To pa je mogoče le z resnim in smotrenim delom in z organizacijo vseh naših sil. Odveč bi bilo povdarjati pomen morja za naše dežele, saj je malo pesmi, ki jih pojemo z tako zavestjo kakor »Morje adrijsko«. Toda s pesmijo ne bomo rešili tega, kar nam je vzel »tuji meč«. To moremo doseči le s trdnim delom in bojem. Daleč po svetu je bil znan dubrovniški jugoslovanski mornar. Toda le prepogosto je moral jadrati na tujih ladjah in voziti zlato v Benetke. Prišla je ura, ko bo zopet vozil »slovanski brod« iz naših pristanov v tuj svet. Zato je treba okrepiti našo pomorsko silo. Društvo »Jadranska straža« v Splitu si je dala nalogo, da pospešuje naše mornarstvo, vojno in trgovsko. Po vseh mestih naj bi se ustanovili odbori in podružnice tega društva. Zato se je tudi v Ljubljani osnoval pripravlj. odbor, da položi temelj tej organizaciji v Sloveniji. Ni dvoma, da se bo slovenski narod odzval klicu našega morja in dokazal, da se zaveda svoje dolžnosti do naše velike skupne domovine. Redni člani plačajo mesečno po 1 Din, podporni emkrat za vselej 100 Din, ustanovni 250 Din, dobrotniki 1000 Din. V bližnjih dneh se bodo nabirali člani z nabiralnimi polami in upamo, da se bo naša javnost odzvala temu pozivu. Začasni naslov: »Jadranska straža« Ljubljana, Bleiweisova cesta 10/II. Knjižnica.

„Kmečka zveza“.

Na štajerskem je nosilec klerikalne liste doktor ANTON KOROŠČE.

V dveh okrajih pa kandidirajo doktor JOSIP HOHNJEČ, profesor IVAN VESENJAK in za obrekovanje oklofufani odgovorni urednik »Slov. Gospodarja« VLADO PUŠENJAK.

Ti štirje — nekmetje bodo torej z glasovi kmetov sigurno izvoljeni.

Kar bo ostalo, za tisto pa se sme boriti uboga kmečka para!

Tako je povelje klerikalne gospode! Samo sužnji in backi bodo pokorni temu povelju!

(Tramvaj v Ljubljani) ne vozi, ker je izbruhnila stavka uslužbencev mestne železnice. Vodstvo tramvajske družbe, ki je še vedno na Dunaju, noče namreč izplačati nabavnih prispevkov. Res ne vemo, zakaj mestna občina ne pritiska na tuje gospode!

(Brezovica pri Ljubljani.) »Slovenec« z dne 6. t. m. poroča o sijajnem shodu klerikalcev pri nas. Tako sijajen je bil ta shod, da slavnih atek najbrže ne bodo prišli več k nam, pa čeprav so pripeljali iz bližnje in daljne okolice svoje backe. Tako popolnoma so namreč atek pogoreli, da še resolucij niso mogli prebrati in da jim je potem rekla Nežka: avša - avšasta! Kaj pa še, da bi mogli prebrati zaupnico SLS. Kako klaverno je bil shod atka se vidi tudi iz sledečega. Župnik je obljubil, da dobi po atkovem govoru vsak besedo. Ko so se pa naši oglašali k besedi, je župnik kratkomočno zaključil shod in atek so jo popihali s shoda.

(Gospod kaplan iz Črnomlja) je blagovolil verjeti klerikalnim listom in tako je govoril v pondeljek, dne 5. t. m. v vlakcu o vilah tov. Pucelja in slično. Ker smo prepričani, da je gospodu kaplanu zelo ležeče na tem, da se dožene resnica, ga vljudno prosimo, da se izjavi, če je v resnici to govoril, da mu damo priliko dognati resnico pred sodiščem. Gospod kaplan! Nikakor ne dvomimo, da boste kot pravi Kristusov naslednik ali šli pred sodišče ali pa obžalovali očitke. Besedo imate sedaj vi!

(Iz kranjskega okraja.) Iz pogovora treh županov smo slišali, da je bil dne 31. januarja v Kranju minister Zupančič. Župani so bili namreč pozvani, da se »poklonijo« ministru in da povedo pri tej priliki svoje težnje. Seveda je pri tej priliki udaril minister Zupančič tudi na politično struno v nadi, da utrdi, oziroma točneje rečeno pripravi tla za radikalno stranko v Kranju. Iz pogovora županov v gostilni po končani avdienci, pa smo se prepričali, da se je politična misija ministra Zupančiča popolnoma ponesrečila in da je padlo seme radikalne stranke v Kranju na docela nerodovitna tla. Vse zastoj je povdarjal minister Zupančič, da bo radikalna stranka najmočnejša, v Kranju to gotovo ne bo. Uspeh ministra Zupančiča je torej pri kmetem ljudstvu enak ničli, nič boljši pa ni pri uradništvu in nameščencih. Niheč pač ne more biti zadovoljen z radikalnim režimom. Vsaki politični stranki gladi pot do ljudskega zaupanja prav nič v nepristranost, kar pa je radikalna stranka temeljito pogazila. Mi kmetovalci pa imamo na ministra Zupančiča še posebno vprašanje. Zaradi občutne suše, ki je zadela živinorejo je bila od prejšnje vlade že upeljana akcija, da se prepove izvoz otrobov in sicer tako dolgo, dokler ne bi veleindustrija oddala nekaj otrobov pri pokrajinski upravi za živinorejo po ceni 6 kron za kilogram. Kaj je ukrenila v tej stvari samo-radikalna vlada? — Pričakujemo tozadevno pojasnilo ministra Zupančiča.

(V Starem trgu pri Ložu) je imel v nedeljo shod dr. Korošec. Shod je otvoril župnik Kromar, ki je takoj podelil besedo dr. Korošču. Ta je pričel govoriti o zunanji politiki in postavil na laž »Slovenskega gospodarja«, ki tako rad piše o vojni nevarnosti, katero pa je dr. Korošec odločno zanikal. Nato je pričel agitirati za najnovejšo iznajdbo klerikalne stranke, da morajo vsi voliti klerikalce, ker drugače da je v nevarnosti slovenski jezik in ker bi drugače centralizem vse požrl. Sila nevaren je ta centralizem, vseeno pa ga je primerjal dr. Korošec s starim in oslabeлим levom, ki si ne more pomagati drugače, ko da z rojenjem privabi k sebi živila, razven lisice, ki ne gre v brol, ker vodijo sledovi le vanj, nobeden pa ne gre iz njega. Gospod Korošec! Ste morali imeti ljudi za silno neumne, da ste si jim upali natveziti tako primero. Upamo pa si povedati vam veliko bolj točno. Ali ste že videli, da pride denar, ki se ga da v klerikalne zavode, ali podjetja zopet na dan? Takih blagov v katere vodijo stopinje, ali bolje rečeno denarji, le notri, nobeden pa ven, imamo v Sloveniji zelo mnogo in tudi gospod doktor Korošec jih bo par dobro poznal. — Da prihajajo druge stranke v SLS, pa je čisto navaden švindal. Še komunisti so pokazali figo klerikalcem in dne 18. marca pa tudi vsi drugi, če boste še take podirali, kakor se je to zgodilo na shodu dr. Korošča v Starem trgu.

(Iz Trebelnega.) Ni vse zlato, kar se svetli, smo vzklíkili, ko smo prečitali prebavah dopis v »Domoljubu«. Njegov namen je prozoren: 1. je treba pohvale kaplanu, bodočemu župniku in 2. volitve se bližajo. Samostojnih se boje. — Prav tako! Njih krogiče že se poskrbe, da se težko preizkušena občina končno osamosvoji in reši popolnoma bremena klerikalnega nasilstva, kakor je ravno novi Dom. Kar srce se kži človeku, če se spomni načina, kako-rekoč prisilnega dela tega ubogege zaslepljene ljudstva, ki so je zbaljo zavnege sramotjenja v cerkvi, ako bi se ga

pokorilo črnemu zmažu. Da bi pa kaplan zazidal svoje premoženje v »Dom« ne odgovarja resnici, ker sam ni premožen, kaplanska služba pa menda ne nese toliko, da bi lahko razpolagal z milijončki. Saj je moral celo konja prodati, ker ga ni sam mogel rediti, čeprav mu je za agitacijska pota prav dobro služil. Poskrbel bo gotovo, da se usmili li Dom hranilnica s kakim milijončkom, ker ti preklicani samostojni tega ne dovolijo občin. Moči, ki jih je pri zidanju pustil, se mu bodo pa že vrnille, posebno če se bo zdržal in ne bo v cerkvi toliko vpil brez potrebe, temveč samo razlagal božjo besedo. Bratu Grebencu vsa čast, ako res iz prepričanja agitira za vsestransko združnost svojih tovarišev. Svetujemo mu pa, da napravi z veliko brezovo metlo najprej red v gostilni pri cerkvi, kjer je v službi, pa bo marsikaj bolj v redu, kakor je bilo doslej. Saj se poznamo!

(Iz Cerklj pri Krškem.) V nedeljo, dne 21. t. m. je imel tajnik SLS v Kato-liškem domu shod. Povedal ni nič novega, temveč ponavljal le stare »Domoljubove« laži, kako da je Pucelj obogatel in slično. Ko je shod končal, se je oglašil k besedi predsednik Kmečke zveze Kuntarič iz Vel. Mnežvega. Ta duševni strokari je pričel tako lagati in psovati vse nasprotnice stranke, da so se zborovalci kar zgrajali. Začel je govoriti tudi o neki idealni avtonomiji in na-konec celo o republiki, toda v klerikalnem in v Novačanovem zmislu. Ko ga je nekdo pozval, da pove razliko med avtonomijo in federativno republiko, je možakar kar znorel. Začel je psovati vse naokoli, zaklinjal se je, da je Novačanov republikanec in vzdignil tak trušč, da bi gotovo prišlo do pretepa, da ni rešil kaplan Kuntariča iz zadrege. Take razmere rodi torej klerikalna huj-skarja. Kar zgradi eden, to podere drug. Svetujemo Kuntariču, da se bo-doče ne spušča v razgovore o stvareh, o katerih se razume prav toliko ko za-jez na boben.

(Blagor revežem v cerkljanski ob-čini!) Občina Cerklje pri Krškem je do-bila od vlade meseca novembra en va-gon koruze, da ga po znižani ceni pro-da revnim slojem. Župan Jelaršič pa je poveril razdelitev konsumnemu društvu. Cena koruzi je bila od vlade do-ločena na K 14.20, prodajala pa se je čisto razliko. Člani konsumnega društva in patentirani klerikalci so jo do-bili ceneje, drugi pa dražje. Ker je zad-nji čas poskočila cena koruzi, jo je na-krat zmanjkalo in dobi se je po 16 kron kilogram. Govori se celo, da je konsum prodal veliko količino koruze nekemu barantaču v Krški vasi, ki je pri tem zaslužil težke tisočake. Vsled takega postopanja konsumna so prizadeti sloji seveda silno ogorčeni ter zahtevajo strogo preiskavo. Tej zahtevi se pri-družujemo tudi mi v polni meri in za-htevamo, da bodo najstrožje kaznovani vsi, ki so pri koruzi kaj »zaradili«. Ne boste se mastili na račun revežev!

(Banjaloka.) Nikjer v vsej Sloveniji ni kraja, kjer bi imeli naši pristaši tako težavno stališče, ko oni v Banjaloki. Zaradi Musilove proge je vse kmetško ljudstvo zbežgano, da vsi slepo drve za nasprotniki kmetške misli. Tovariši, ki v tem težavnem času zvesto branite prapor kmetške misli, vi ste naš ponos, ker ste vzor zvestobe in zavednosti. Železniško vprašanje se ne more rešiti pravično, če se sodi le s stališča ene vasi ali ene doline, temveč le tedaj, kadar imamo pred očmi blagor vsega naroda. Tako smo ravnali mi in tako bomo ravnali tudi v bodoče in zato bo-mo skrbeli, da pride tudi Banjaloka do svoje pravice, pa čeprav je danes proti nam.

(Smihel pri Sočanju.) Cerkev »Or-lovski dom«. Ko je našel Kristus v je-ruzalemskem templu kupčevalce, ki so zlorabljali svetišče v svoje dobičkanos-ne namene, je v sveti jezi vzel bič in izgnal oskrnjevalce vere. Žal, da dan-danes ne hodi več Kristus po svetu, ker bi imel mnogo opravka po naših cerkvah. Pri nas so n. pr. napravili iz cerkve čisto navaden Orlovski dom. Na vseh cerkvenih vratih vidiš name-stu križa razne plakate in vabila na orlovske veselice. Pri pridigi slišimo mesto besede božje, samo politične go-vore, agitacijo za orle, klerikalno časo-pisje itd. Skratka popolni volilni shodi so naše pridige. Kaplan Oril je vrgel du-hovniško suknjo proč in oblekel orlov-ski kroj. Ministranti morajo streči ne v cerkveni, ampak v orlovskem kroju. Za cerkvene parade ni več Marijina družba, ampak oril itd. In potem še pravijo, da vera peša. Res je, vera pe-ša, toda vpraša se po kom? Dajte nam duhovnikov, ki so res namestniki Kris-tusovi, kateri nam bodo oznanjevali le besedo božjo in nas utrjevali v veri, ne pa da zlorabljajo cerkev in vero v politične namene. Cerkev smo postavili in jo vzdržujemo vsi farani in zato ne dopuščamo, da se na tem najsvetejšem mestu žali naš verski čut. Ali kn. šk. ordinarijat res nima moči, da se tem zlorabljanjem napravi konec? Ali pa

mar celo to odobruje? Naj se izjavi jas-no, da se bomo znali ravnati, ker žaliti in izzivati se ne pustimo več in hoče-mo svoje pobožnosti upravljati tako, kot se spodobi.

(Resničen in poučen razgovor.) V Za-bukovju se je pripetil sledeč resničen dogodek, ki kaže kako mnenje ima ljudstvo o lažnivem »Gospodarju«. — Naročnik »Slov. Gospodarja« v Zabu-kovju je čital »Slovenskega Gospodar-ja« in spoznal, da dela tako lažniv list samo sramoto njegovi hiši. Zato je skle-nil, da ga pošlje nazaj. V tem pa pride njegov znanec in ga vpraša za koliko ga odstopi njemu. Pobotala sta se za čik tobaka. Nato vpraša prvi, za kaj mu bo tako lažniv list. Znanec mu od-govori: »Papirja vedno primanjkuje in za gotove namene pride dobro tudi »Slov. Gospodar«. Pošten je naš narod in za lažnivce med poštenjaki ni pro-stora.

(Iz Središča.) Ker se zaganjajo klerikalci pri vsaki priložnosti ob nas, naj nam bo dovoljeno, da izpregovorimo tudi mi par besedi o njih. V nedeljo, dne 28. januarja so imeli pri nas klerikalci javen volilni shod. Mrtvaški govor je držal prof. Vesenjaki, ki je, ker ni kmet, kandidat v dveh okrajih. Po-leg mnogih neresničnih je povedal gos-pod profesor tudi eno resnično, da more namreč služiti Bogu in državi le tisti, ki je v srcu in ne samo na jeziku veren. To je suha resnica, ki velja zla-sti za naše klerikalce, toda žalibože le v nasprotnem zmislu. Dne 17. januarja, ko so leteli gotovi s sani v sneg, so namreč naši klerikalci dokazali, kako da so verni. — Zelo rad se ob nas obregne ona cumja, ki nosi po nemarnem ime »Slovenski gospodar«. O vi-tanskih samostojnejih pravi ta lopov-ski list, da »smrde s svojo samostojno vred«. Vidi se, da ima »Slovenski gos-podar« s smradom dosti opravila, da piše v takem tonu. Vseeno bi mu pa svetovali, da se briga raje za smrad, ki je v njegovih vrstah. Sicer pravi pre-govor, da gnoj tem bolj smrdi, čim bolj se ga meša, toda njegovi od gnojnice, v kateri se redno valja, že otopeni živci prenesejo sigurno prav vsak smrad. Tako bo prenesel »Gospodar« sigurno celo on silni smrad, ki je enega nje-govih pristašev vrgel tako ob tla, da mu še zdravnik ni mogel pomagati. V resnici, dobro je, da ste pričeli govoriti o smradu in ga pričeli razširjati. Ljudstvo že čuti smrad, ki ga razširjate in vedno bolj se mu odteguje. Dne 18. marca pa vas bo zato ljudstvo linčalo z volilnimi kroglicami, da poginite v svojem smradu. Mislite, da sedaj pri vas manj smrdi, če ste pridobili enega naših pristašev. Samo povečal vam bo ta smrad v vaših vrstah, ker nikdar ne odpade slabo, temveč samo gnilo listje. Samo zbirajte ga, vi stranka smradu in obrekovanja! — Da sem pa vse to za-pisal, je povzročilo Kočvarjevo vino, ki me je razvedrilo in vsled katerega boli »Gospodarja« glava. Mogoče pa o tem prihodnjik. — Zaveden samostoj-než.

(Iz Brusnic.) Slabo listje odpada. Veliko veselje vlada v klerikalnem Iz-raelu, to je pri župniku in učitelju. Kar trikrat sta se pobahala z njim v »Laži-ljubu« in ga obežala na kljuko. Rado-vedni smo, koliko so plačali Pauliču, da je pozabil kako ga je nekoč blatila »Sedanost«. Vedno se je Paulič pridušal, da njega zvezerji nikdar ne do-be in na vse grlo je govoril naokoli, da mu sme vsak v obraz pljuniti, če bi se to zgodilo. No, sedaj so ga le dobili, kajti klerikalne banke v Ljubljani imajo dosti denarja in Paulič si more nabaviti za-dosti pljunkov na obraz, katere je sicer pošteno zaslužil. Pa nič škode, če odpa-de slabo listje. Je še dosti pravih mož pred nami in zato figamož, kot je Pau-lič, odklanjamo. Čast našemu županu, ki je na Gabrskem »shodu« pošteno zav-rnil oba klerikalna plačanca, ko sta ho-tela nevednežem prodajati »Domoljube-ve« laži, Pauliču pa srečno pot v blažen Ezeles! Kajnevega znanjka, kot izdajalec prave kmetške misli pa ne bo vesel. Takih ljudi ne cenijo niti pri zvezerjih, katere je včasih Paulič tako zasmeho-val.

(Moravci pri Mali Nedelji.) Pri nas se prav pridno deluje za zmago kmet-ske misli. Volitve bodo zato za našo na-predno Samostojno kmetijsko stranko v veliko zadoščenje. Agitacija gre z lahkoto od rok, ker je skoraj itak vsa Ma-la Nedelja trdno v taboru naše Samo-stojne stranke. Čast vam vsem, ki de-late za zmago napredka in pravice, kaj-ti vaše delo bo prineslo srečo vsem. — Na ostali del dopisa pa smo odgovorili v listnici uredništva.

Iz poljanske doline.

Dne 28. januarja se je vršil sijajno uspehi shod SKS v Gorenji vasi. Na shodu je poročal tovariš Pucelj o političnem položaju, o razmerah strank, o volilni vladi, o namišljeni aytonomiji

in federalizmu ter žel za svoja izjava-nja burno pohvalo.

Predstavil se je tudi kandidat tov. Ažman. Njegov govor je bil enako z odobravanjem vzet na znanje.

Udeležba na shodu je bila vpricho-danih razmer naravnost nepričakovana. Gotovo je bilo na shodu 400 udele-žencev, med temi tudi nekaj pristašev nam nasprotnih strank, SLS in JDS.

Z zadovoljstvom radevolje prizna-vamo, da so se nasprotniki obnašali povsem mirno in dostojno, da celo pri-trjevali so tov. Pucelju, kakor n. pr. zlasti g. Lužar, ki je govoril: »Ja, saj mi tudi tako hočemo, saj smo mi tudi za to!«

Ker spoštujemo svobodo govora, če se giblje govornik v mejah dostojnosti in resnice, in ker hočemo izvedeti tudi mnenje nasprotnih strank, je prišel ne-ovirano do besede Nackov fant iz Ho-taveli, pristaš SLS. Interpeliral je tov. Pucelja radi vojakov, ki so bili lanske leto vpoklicani in zaradi vojaških raz-mer v Negotinu. S stvarnim, vsestran-sko temeljitim odgovorom tov. Pucelja so bili očividno vsi udeleženci, tako na-ši pristaši kakor tudi nasprotniki, po-polnoma zadovoljni, ker ugovora ni bi-lo nobenega. S tem so pa tudi ovržene laži, katere so klerikalci trosili o po-slancih SKS. To približno na račun klerikalcev.

Za Nackom pa pride do besede Pre-serc, župan iz Trate. Ta silni gromov-nik SLS je prinesel polno robe v mlin in tov. Pucelj je poskrbel, da sta bila takoj »obdelana« njegov ješprenj in kaša.

Med govorom tov. Pucelja se je na-mreč Preserc skrbno pripravil na ofen-zivo. Sproti je zbiral bombe in granate v neke bukvice, misleč, da jih bo po-tem neovirano in sigurno metal na SKS in tov. Pucelja. Toda njegova stra-tegija se ni posrečila, četudi je otvoril vse zatvorske svoje zgovornosti in svojega žvepljanja. Zmotil se je pač, če je mislil, da se nahaja kje v kakih gostilni, kjer ga morajo brez ugovora vsi poslušati. Tukaj pa ni bil sam med svojimi backi in je vsled tega slabo naletel.

Ko je vse izmetal iz sebe, izrabljaje v polni meri njemu lastno metodo za-vijanja, pretiranosti in laži, mu je lepo mirno odgovoril naš samostojni kmet-ski Atila, ta strah in šiba božja naših nasprotnikov, kjer jim več trava ne raste in ne gre pšenica v klasje, ka-mor stopi njegova noga. Lepo po vrsti mu jih je začel naštevati in z dokazi ovrgel vse njegove klevete. Preserc obledi, sapa mu zastane pri tej proti-ofenzivi, ker je vsaka granata v polno zadela. Učinek v dvoranji nepopisen. Le živahen šum, boječ se, da bi mu kdo kosti ne zrahljal, je spravil Preserca do zavesti. Sramotno poražen, kakor še nikdar v svojem življenju, jo je po shodu takoj odkuril. K njegovemu po-razu sta pa tudi znatno prispevala Bošt-jan Jezeršek in Omeje iz Zirovskega vrha, ko sta mu osvežila spomin na njegovo postopanje med vojno dobo. Pred obema mu je srce v hlače skočilo. Da! Hudo je, če je treba priznati krivdo.

Nas pa je shod vzpodbudil k še vztrajnejšemu delovanju za kmet-sko samostojnost, katero hočemo širiti z vsemi močmi po vseh naših hribih.

Kmet naj misli sam s svo-jo glavou! Ni treba, da bi gospod zanj mislil, pa naj ima ta gospod še tako ali drugačno suknjo. Ustanovili si bomo v kratkem krajevno organizacijo SKS, in širili idejo osamosvojitve kmet-skega stanu izpod gosposkega jarma. Ne odnehamo prej, da pride naš glas do zadnje hoče, do zadnje gorske vasi!

Beležimo, da se nam je obnašanje nekega pristaša JDS zdelo sumljivo in da bomo to obdržali v evidenci.

Politične vesti.

(Uradniške doklade) se s 1. mar-cem neznatno zvišajo. Tako je sklenil finančni odbor.

(Ironija.) Povisek uradniških doklad se bo plačal s poviškom dohodkov iz izvoza carine. Tako silno so protesti-rali uradniki proti izvozu svinj in ven-dar je to edino sredstvo, da se jim pla-ča more vsiljati.

(Naš zunanji položaj) se je po izjavi zunanjega ministra zboljšal proti vsem državam, z izjemo Madžarske, ki je še vedno gnezdo vsega rovarjenja proti naši državi. Mala antanta bo zato odločno nastopila in zahtevala jam-stvo, da Madžarska izvede vse svoje obveznosti.

(Edina država), ki je izpolnila vse obveznosti do nas, je Bolgarska, kar je naš zunanji minister javno priznal. (Rapalska pogodba.) Te dni se je sestel laški parlament. Na dnevnem re-du so samo vprašanja zunanje politi-ke, med drugim tudi ratifikacija sent-margeritske pogodbe. Kakor vse kaže, bo parlament pogodbo odobril.

(Zasedba Porurja.) Francozi so oku-pacijo Porurja razširili na nekatera me-sta Badenske. Kakor izjavljajo, so sto-rili to zategadelj, da zasigurajo redan

promet na železnicah. Badenska dežel-na vlada je zaradi zasedbe naročila vsem uradnikom, da ne smejo izvrše-vati francoskih zapovedi. Francozi so nato nekaj uradnikov aretirali in jih ob-sodili na zapor.

(Dr. Cuno v Porurju.) Nemški dr-zavni kancelar se je na skrivnem mu-dil v Porurju, kjer je zabičeval vsem uradnikom, da ne smejo izpolniti niti enega francoskega povelja. Dejal je, da bodo vsi nemški uradniki, ki prepovedi ne bi izvršili, kaznovani. Ko se je vra-čal dr. Cuno iz Porurja, je zadel njegov vlak v drugega. Bilo je več ranjenecv, dr. Cuno pa je ostal nepoškodovan. Na-to je odšel dr. Cuno na Westfalsko, kjer je enako organiziral odpor proti Francozom. V Elberfeldu je imel nato velik govor, v katerem je izjavil, da Nemci nikdar ne bodo odnehali, tem-več da bodo nastopili proti Francozom z vso silo.

(Za Porurje in izgnane nemške urad-nike) se v Nemčiji pridno zbirajo prispevki. Samo nemški predsednik je po-slal za prvo pomoč 500 milijonov mark, kar seveda v sedanji valuti ne pomeni dosti.

(Izjava Polncareja.) Na slavnostnem ban-ketu časnika je izjavil francoski ministrski predsednik, potem ko je go-voril na splošno o vzrokih zasedbe Po-rurja, da je bila Francoska primorana seči po skrajnem sredstvu okupacije. Samo tako je bilo mogoče, da se prisili Nemčijo k plačevanju vojne odškodni-ne. Samo to zahteva Francija, ki je od-ločno za mir in ki neče napasti nikogar. Odnehati pa Francoska ne more. Pač pa je pripravljena pogajati se z Nemčijo, če je ta v resnici voljna odkritosr-čno izpolniti svoje obveze.

(Amerikanski delavci za Francijo.) Nemška vlada je razširila po Ameriki razne vesti o preganjanju Nemcev in o nasilnostih, ki da jih uganjajo Francozi. Te govorice so imele namen pridobiti ameriške delavce za Nemčijo. Namera se je pa popolnoma ponesrečila, kajti ameriški delavci so izjavili, da odobra-vajo francosko stališče in da ni Fran-ciji preostalo drugo ko da zasede Po-rurje. Izjava ameriških delavcev je na-pravila povsodi velik vtis.

(Nemci se nočejo pogajati.) Fran-cozi so naznanili, da bi bili pripravljeni izprazniti Porurje, če se Nemčija zave-že, da plača takoj 6 milijard zlatih mark, od katerih ima Francija dobiti dve in pol milijardi.

(Veliki nemiri v Essenu.) Pred fran-coskim konzulatom v Essenu je prišlo do krvavih nemirov. Francozi so stre-ljali s strojnimi. Bilo je mnogo mrt-vih. V okolici mesta Bochum so Fran-cozi vkopali topove.

(Položaj v Porurju) je še vedno skrajno napet. Francozi so z doseda-njim potekom dogodkov zadovoljni in izjavljajo, da so računali na večji od-por Nemcev. Zelo hvaljivo vrhovnega zapovednika francoskih vojsk, generala Degoutta, ki je znal izvesti zasedbo brez vsakega krvavega incidenta.

(Turki se kesajo.) Vsled razbitja lo-zanske konference je zavladalo v Cari-gradu velika nejevolja, ker se Turki opravičeno boje, da izgube sedaj Tra-cijo.

(Državljanska vojna na Irskem.) Kljub doseženi svobodi vladajo na Ir-skem še v naprej krvavi državljanski poboji. Vsak teden prinaša nove ate-nate, pri katerih so v veliki meri ude-ležene tudi ženske. Da pa tudi v bodo-ne bo kmalu bolje, kaže izjava šefa upornikov Liam Lyncha, ki je pred kratkim v posebni proklamaciji izjavil, da se strasti še niso pomirile in da je zato treba borbo nadaljevati.

Raznoterosti.

(Program Nemške stranke v naši državi.) Vsi znaki kažejo, da bodo na-stopili Nemci že pri sedanjih volitvah s samostojnimi volilnimi listami, ki bodo najbrže v zvezi z radikalno stranko. To dejstvo ne more nikogar presenetiti, ki je pazljivo zasledoval politično gibanje Nemcev v naši kraljevini. Že decembra meseca minulega leta so sprejeli njho-vi zastopniki v Haisfeldu politični pro-gram, ki ima dva dela, prvi splošni del in drugi del s posebnimi zahtevami. — Izmed točk hočemo navesti le one, ki nas posebno zanimajo in ki kažejo, v kakli smeri bo delovala nemška politična partija. Peta točka prvega dela zahte-va razen davčne reforme, pravičnega iz-eenačenja davkov, zmanjšanja posrednih davkov in povišanja eksistenčnega mi-nimuma še prevzetje vseh državnih ob-veznosti napram osebam in napravam ter ustanovam, pripadlim naši državi iz drugih držav. Nadalje točke zahtevajo izplačanje vojnih posojil, da naj služijo vojaki, če je le možno, v svojem domo-vinskem okrožju in konečno zahtevajo naj se ukinejo vse protipostavne zapre-ke, ki se delajo nemškimi državljanom glede njihove ustavne zakonitne udele-žitve pri postavočaji.

V drugem delu zahtevajo Nemci, da smejo kot celota, kot občina, konfesija, privatno društvo ali posameznik usta-novljati šole, jih vzdrževati, upravljati jih pod državnim nadzorstvom in sami nastavljati učne moči. Vrhutega pa za-htevajo Nemci še, naj te šole podpira država z vsoto, ki odgovarja davčnemu deležu nemškega prebivalstva. Četrta točka zahteva jezikovno enakopravnost.

Izrazit proticentralističen značaj pa ima člen peti, v katerem zahtevajo »za politično upravo, finance in sodstvo in tudi za vse ostale panoge uprave na-cionalno razmejitev upravnih oblasti in v okviru istih samoupravno pravo občin, mest, okrajev in municipijev ter nasta-vitev uradnikov potom lastnih upravnih teles.

Kako se bo spričo te zahteve skrupu-cala radikalno-nemška zveza, nam je za sedaj še uganka.

Kar se tiče sekvestrov in ukinitelj-nih nemških društev pa zahteva program Nemške stranke: odpravo protipravnih sekvestrov nad nemškimi trgovinskimi, industrijskimi in kmetijskimi družbami ter sanacijo vseh protizakonitosti izvr-šenih nad nemškimi društvi in ustano-vami, vrnitev društvenega premoženja, vzpostavitev društev v njih zakonita prava ter povrnitev prizadete škode.

(Zaroka laške princeze Jolande.) Agenzia Stefani poroča, da se je najst-rejša hči laškega kralja, princeza Jo-landa zaročila s konjeniškim ritmoj-strom grofom Calvi di Bergolo. Calvi se je udeležil svetovne vojne, bil ra-njen in ponovno odlikovan. Vest, da se je zaročila princeza Jolanda z angle-škim prestolonaslednikom, je torej na-pačna.

(Fašistovska lunaštva.) Slavnosna-rije Rimanje, vas blizu Trsta, ki je pred leti zaslovela vsled svoje za-hteve po slovanskem bogoslužju, so ob-iskali pred par dnevi fašisti. Udri so v prostore bralnega in pevskega društva »Slavec«, kjer so vse knjige raztr-gali in požgali. Posebno ogorčenje pa je izzvalo dejstvo, da se je nahajal v deseterici laških fašistov tudi domačin — izdajca!

(Policijska ura.) Kot policijska ura je določena: za mesta Ljubljana in Ma-ribor za gostilne 23. ura, za kavarne 1. ura po polnoči; za Celje, Ptuj, Kranj, Novo mesto za gostilne 23. ura, za ka-varne 24. ura. To velja za celo leto. Za vse druge kraje: v poletnem času, to je od 1. aprila do 30. septembra za go-stilne in kavarne 23. ura; v zimskem času, to je od 1. oktobra do 31. marca za gostilne 22. ura, za kavarne 23. ura. V posameznih izjemnih primerih dovo-ljujejo podaljšavo policijske ure do 1. po polnoči okrajna glavarstva, odnosno v Ljubljani in Mariboru policija. Nad 1. uro po polnoči se policijska ura sploh ne podaljšuje.

(Novi jugoslovanski konzulati v Ameriki.) Kakor poročajo iz Beograda, bo po sestanku nove narodne skupšči-ne otvorjenih več naših novih konzula-tov v Ameriki, najprej v Pittsburgu in Clevelandu. Za konzula v Pittsburgu bo imenovan baje Hrvat, za konzula v Clevelandu pa Slovenec. V Clevelandu je, kakor znano, znatna slovenska na-selbina, ki je pri letošnjih volitvah v ameriški parlament postavila sloven-skega kandidata.

(Volitev v »Pokojninski zavod za nameščenice« v Ljubljani.) Pri volitvah v »Pokojninski zavod« sta zmagali listi združenih zasebnih nameščenecv in združenih službodajalcev. Združeni za-sebni nameščenci so dobili 4257 glasov, mladinska - demokratska »Strokovna in nadstrankarska lista« pa 1931 gla-sov, prvi dobilo 19, drugi 9 delegatov. Volitev se je udeležilo 85.5 odstotkov volilcev. Združeni službodajalci so do-bili 77.4 odstotkov, mladinske liste pa 22.6 odstotkov. V kratkem se vršijo vo-litve v načelnništvo »Pokojninskega za-voda«, ki ima 12 članov (6 nameščen-ecv in 6 službodajalcev). Po izidu volit-vev je jasno, da dobe zastopniki prvih list v načelnstvu 10 članov, mladini pa 2 člana.

(19 otrok v desetih letih.) Iz New-jorka poročajo, da ima gospa nekega Franka Schotta iz Leporta tekmo 10-letnega zakona že 19 otrok. Petkrat je imela trojčke in dvakrat dvojčke. Te dneve se je mož Schott odločil, da gre s svojo družino stanovat kam ven iz mesta, kjer si kupi primeren prostor. Odsila je vsa družina na kolodvor in se odpeljala z vlakom. Ko je prišel kon-dukter v dotični vagon, mu je mati po-kazala en sam vozni listek za vse otroke. Kondukter jo je debelo pogledal in skoro jo je hotel že nahruliti, toda mož mu je pomolil pod obraz uradni dokaz, da so vsi otroci njegovi. Kon-dukter se je popraskal za ušesi in re-kel, da je sicer malo težko kar celo šolo peljati po železnici za en sam vozni listek, ali ker je družina tako oblagod-arjena, pa naj bo in amejoš se, odšel Tako se je Schotova »mala šola« prip-lajla v novi kraj svojega bivanja, kje pričakuje nove pomnožitve.

Slovenski javnosti!

V skrbah za rod in našo zemljo si že večkrat, očitajoče in brez upa v njo, godrnjala nad našo omladino in njenim brezdeljem na polju prosvete: »Kje je še kaj tistih nekdanjih akademikov? Univerza, kdaj bo ljudstvo zvedelo, da si v Ljubljani?«

Opravičena in neopravičena nezadovoljnost! Pred vojno je dijaštvo dobro poznalo svojo nalogo, za njeno vztrajno vršenje ni pa imelo med vojno niti dovolj sil niti potrebnih učiteljev. In zlasti povojna doba je mrcvarila in uničevala bistveno stran našega dijaka, njegov idealizem in njegove ideale, kakor še nobena preje. S silo razpuščene in razbite naše organizacije, prevrnjeni programi temnice, gnijajoča trupla najprirednejših tovarišev, le to nam je od vsega še ostalo »za ogleđalo tistih lepih dni in za spomin.«

In cela štiri povojna leta so bila potrebna, da smo iz ruševin prispeli do obnavljanja stavbe. Drugače nismo mogli! V tem času je dosti zagrešenega od nas, marsikatera krivda pa leži tudi na drugih. A po desetletju skorajda popolnega prosvetnega brezdelja smo zopet tu!

Usmerili smo naš pohod na deželo, tja, kjer utripa narodu srce. Priprosta hiša delavca in kmeta je naša delavnica, kmetje žuljavni rok, dišečih po grsti, delavci utrujenih mišic, ti, ki so nam dali Trubarja, Vodnika, Prešerna, Jurčiča, Gregorčiča, Stritarja, Levstika, Murna, Cankarja, Tavčarja, Zupančiča, ti so naši prijatelji! Tem, od potrebnih najpotrebnejšim, moramo dati naprej izobrazbe. Iz naroda smo, med narod se vracamo!

A to lepo delo je težavno, to idealno delo je realno. V organizaciji »Prosvete«, naslednici bivšega akademskega ferijalnega društva »Prosveta«, smo združeni napredni visokoliči z namenom, da ustanovljamo ali podpiramo ustanavljanje knjižnic po družinih, selih in šolah in da skrbimo za predavanja. Začenjamo pa kot na pogorišču; težavna je tedaj nova stavba.

Slovenska javnost! Napredna omladina te prosi, podpiraj jo, da morda pozneje kletve ne padejo kdaj nate. Spremljaj s tradicionalno simpatijo njen pokret, prispevaj z denarjem, daruj knjige, že pozabljene, zaprašene, ki bodo za druge kraje morda čisto nove. S čimer le moreš, pomagaj!

Od dotoka prispevkov zavisi naš uspeh! Slovenska javnost, umevaj ta klic mladine, kakor je ona razumela obupni klic izobrazbe in vodstva potrebnega našega človeka. Mi ne odnehajmo! Naš prvi uspeh je pravkar ustanovljena knjižnica pri »Sokolu na Vah« in stvarjen s prispevki dijaštva. Zahtev za deželo po knjižnicah in predavanjih so vedno številnejše in pogostnejše! Zato stopamo na delo, da vsem pomoremo.

Razumite nas, podprite nas!

Prispevke in knjige pošiljajte na »Centralno tajništvo jugoslovanske napredne omladine za Slovenijo, »odsek »Prosveta«, Napredni akademski dom, Tomanova ul. 3, Ljubljana.

Odbor »Prosvete«.

Gospodarstvo.

(Kmetiskim fantom.) »Zemledelska jednota Čehoslovenske republike«, hoče poglobiti in razširiti stike med posameznimi slovenskimi poljedelci. To se pa najbolje izvrši s tem, da se medsebojno spoznamo, zlasti pa da se spozna mladina. V ta namen je izvršila Zemledelska jednota vse predpriprave, da bi mogli naši kmetjski fantje na Češko kot praktikanti. Najbolje bi bilo, da bi šli na Češko v mesecu marcu in ostali tam do oktobra ali novembra, ko bo dovršena žetev. Bil bi kakor člani kmetске rodovine in bi prejeli hrano, stanovanje in eventualno tudi denarno podporo. Poleg dela na polju bi se udeleževali poučnih izletov na vzorna zadruga-pojedelska posestva in bi si tako izpopolnili svoje znanje. Namen bivanja na Češkem bi bil trojen: Naši fantje bi se seznanili z vzorno razvitim češkim kmetijstvom, spoznali bi češko kmetjsko politično organizacijo, ki je enako vzorna in spoznali bi Češko ter videli tuj svet. Stro-

ške vožnje bi moral nositi vsak sam. Pozivljamo kmetске fante, katerim je lasten razvoj pri srcu in katerim je to mogoče, da se poslužijo poziva Zemledelske jednote. Kdor misli to storiti, naj se prikladi pri vodstvu SKS v Ljubljani.

(Vinski sejem v Metliki.) Dne 4. februarja je bil v Metliki I. vinski sejem, ki ga je priredila pred kratkim osnovana »Vinarska in sadjarska zadruga«. Sejem je v vsakem oziru krasno uspel, tako v materialnem kot tudi v moralnem pogledu. Kupčij je bilo sklenjenih primeroma dosti, če se upoštevata, da ni bil dan ravno srečno izbran, ker so bili gostilničarji vsled pustnih prireditev zadržani, da bi se udeležili semnja. Razstavljenih je bilo nad 70 vrst vina, ki so reprezentirala okoli 3000 hl vina. Med vzorci je bilo dosti krasnih vrst ter se je vse čudilo, da ima metliški okraj tako dobra vina, in da se je kljub temu dosedaj tako malo vina odprodalo. Natančneje strokovno poročilo o razstavljenih vinih priobčimo prihodnjč. Sejem je otvoril predsednik zadruge g. Pezdirc. Strokovno oceno vin je podal kmet. svetnik Skalický. Vlado je zastopal šef kmetijskega oddelka, tov. Sancin. Razstava vin je bila v čitalnici in sicer zelo okusno prirejena. Sejem je bil dobro obiskan in vsi obiskovalci sejma zelo zadovoljni. Metličani so goste zelo gostoljubno sprejeli, kar je na vse najugodnejše vplivalo. — Popoldne se je vršila vinska preizkušnja, pri kateri priliki sta predavala tov. Skalický in Sancin o zadržanju. Sejem v Metliki je dokazal, da ima Metlika izvrstno vino in da bo mogla potom zadruga konkurirati z vsemi domačimi vini.

(Vrednost denarja.) Naš denar je zopet nekoliko padel. Ameriški dolar velja od 105,50 do 106,50 dinarjev, češka krona od 3,05 do 3,10, laška lira od 5,14 do 5,17, angleški funt od 508 do 515 in francoski frank od 6,65 do 6,75 dinarja, avstrijska krona 0,149, nemška marka 0,29 in madžarska krona 4,20 par.

(Zagrebaški trg.) Zagreb, dne 6. februarja. Postavno botika odnosno vojvodinska postaja natirajo (v dinarjih): pšenica (76—77 kg) 445—455, turščica žolta nova 225—250, žolta za marč-april 275—285, žolta umetno sušena 295—305, rž (71—74 kg) 337,50—350, ječmen za pivovarne 337,50—362,50, za krmo 310—340, oves 287,50—302,50, fižol pisani 400—412,50, beli 375—400, moka »0« 712,50—737,50, »2« 687,5—712,5, »4« 662,50—687,50, za krmo 230—260, otrobi drobni 180—200, debeli 212,50—220. Tendence mirne. Pomanjkanje gotovine.

(Tržne cene v Gorici.) Dne 1. februarja so bile na goriškem trgu sledeče cene: krompir 70 do 80 v kg; fižol (navaden) 2,20 do 2,40, kok 2,60 do 3 lire kg; salata indivija 1,30 do 1,50; ru-dečji radič 2,60 do 3,40; špinata 1,40 do 1,60 kg; jajce 50 do 60 centesimov kos; mleko 1,30 do 1,50 liter.

(Cene blagu na tržaškem trgu.) Kava Rio 6, 5,55 lir, Rio 5, 5,65, Rio 2, 6,10, Santos 6,50 — Sladkor v kockah 2,43, kristal 2,16. Riž: Karolina 2,18, italijanski glaze 2,08, Saignon 1,58, Bruck 1,45, Soje 4,78, Čokolada 6,65, Ameriška mas 6,80.

(V Črmošnjicah pri Semiču) bodo semnji za blago in živino dne 24. februarja, 24. junija in dne 29. septembra. Semnja z dne 12. marca in 9. septembra se ne vrše več. — Zupanstvo občine Črmošnjice.

(Tovarna čokolade) v Novem Sadu je pogorela. Škoda se ceni na 1,200.000 kron.

(Praktikanti (vajenci) za drž. vinar-sko in sadjarsko šolo v Mariboru) se sprejmejo v najkrajšem času. Pogoji: starost najmanj 16 let, dovršena ljudska šola z dobrim uspehom, in telesna sposobnost. Prednost imajo sinovi, ki ostanejo pozneje doma. Praktikanti obiskujejo računske in jezikovni pouk, drugače delajo praktično v vseh panogah šolskega gospodarstva pod strokovnim vodstvom. Za to dobivajo stanovanje in hrano brezplačno ter imajo prednost pri sprejemu za prihodnje šolsko leto 1923/24 kot redni učenci; v primeru ubožnosti imajo potem tudi prednost pri podelitvi brezplačnih mest v zavodu. Kot absolventi te dvoletne šole uživajo ugodnost po členu 8. za-

kona o ustroju vojske, t. j. skrajšano vojaško službovanje (dijaški rok) pod pogojem, da ostanejo pozneje na lastnem domu. Lastnoročno na celo polo pisane prošnje za sprejem praktikantov je poslati ravnateljstvu drž. vinarske in sadjarske šole v Mariboru najkasneje do 25. februarja 1923 s sledečimi prilogi: krstni list, domovnico, zadnje šolsko izpričevalo in izpričevalo o uravnosti. Sprejem ali odklonitev se naznani pismeno.

(Tovarna za železniške vagone.) Železniško ministrstvo je dobavilo na račun reparacije popolno delavnico za popraviljanje železniških vagonov. Ni nam še znano, kje se bo ta delavnica postavila. Kakor poročajo nekateri srbski listi, pride za to mesto Kragujevac v pošte.

(Vinski trg v Italiji L. 1922.) Vinska trgovina v Italiji je bila tudi l. 1922 zelo otežkočena. Povojne razmere, brezposelnost, obubožanje srednjih stanov, slabe prometne razmere in visoki železniški tarifi niso le znižali konsuma, temveč so ovirali ves vinski trg. Zlasti se čuti to v slovenskem delu Italije. Cene vinu so tekom minulega leta tako padle, da je bilo mogoče kupiti že gotovo in pretočeno vino cenejše kakor v jeseni mošt. Decembra minulega leta je bila povprečna cena vinu od 200 do 220 lir za hl. Gostilničarji so le malo kupili in večji vinski trgovci so bili glede kupčije zelo rezervirani. Sprico visoke carine in uvozne prepovedi jim ni kazalo sklepati večjih kupčij. Tu trgovci kupujejo tudi raje vina v starih mejah Italije in tako ostane našim vinogradnikom na Vipavskem in na Krasi le še ožji domači trg, akoravno so baš ta vina zelo prikladna za rezanje vin v mejah stare Italije. Južna Tirolska prodaja mnogo vina v staro Italijo, ker so cene nižje nego vipavskemu in kraškemu vinu. Ko se bodo cene ize-nacile, je pričakovati, da bodo tudi slovenski vinogradniki prodajali svoja vina v staro Italijo. V splošnem se je v Italiji l. 1922 pridelalo manj vina nego prejšnje leto; vinski letino se ceni na približno 25 milijonov hl.

(Kako je treba gnojiti sadnem dre-vju.) Drevo v gozdu se samo pognoji. Odpadlo listje in suhe veje, ki pokrivajo tla in preidejo polagoma v humus, tvorijo za gozdna drevesa najboljšo naravno gnojilo. Drugače pa je s sadnim drevjem. Tu mora večina in delavna roka kmeta-sadjarja nadomestiti zemlji one tvorine, katere izsrkavajo korenine. Polagoma postane zemlja pusta in nepogojeno sadno drevo rodi vsako leto manj. Če hočeš sadno drevo pravilno pognojiti, ne za-dočša, da streseš samokolnico gnojja k deblu in ga pustiš tam ležati. Ta gnoj ob drevesnem deblu ne koristi, ker ni-ma staro drevo tik debela takih korenin, ki srkajo hrano iz zemlje. Gnojiti je treba tam, kjer se take korenine nahaja-jo. Pogled kadar dežuje: če ni hudega naliva, ostane zemlja ob deblu suha, a od roba drevesne krošnje, kaplja voda na zemljo in tako ti narava sama po-kaže, kje je treba gnojiti. Tu skopaj ja-rek, ki bodi 30 do 40 cm globok, 50 cm do 1 m širok in v ta jarek stresi gnojja, kolikor ga je potrebno po veli-kosti (1 — 6 samokolnic, včasih pa še več). Potem zagriji gnoj! Če pustiš gnoj ležati, bodisi ob drevju ali tudi na njivi, se ta gnoj polagoma izvetri in iz-gubi svoje najboljšo moč. Če si zvoziš gnoj na njivo, je najbolje, da ga čim prej podorješ; če pa tega iz kakršne-gakoli vzroka ne moreš, posuj ga na debelo z zemljo. Zrak, dež, veter in druge prirodne sile gnoj ne koristijo.

(Koliko mleka daje krava.) V naših krajih daje malokatera krava letno 3000 litrov, večina krav daje letno 1500 do 2000 litrov. Najbolj mlečne so nizozemske krave, ki dajejo letno povprečno 3500—4000 litrov. Včasih pa čitamo o kravah, ki dajejo neprimerno več mleka, seveda so to le izjemni slu-čaji. Tako n. pr. je dala v Nemčiji pred nekoli-ko leti neka krava v 351 dneh 10.656 kg mleka (1 l mleka tehtja 1.033 kg) in v Severni Ameriki se nahaja še danes krava, ki je dala v enem letu 12.414 kg mleka.

Hlevski gnoj.

Gnoj spravljamo iz hleva vsak dan ali pustimo, da se nabira skoz mesece. Prednost vsakdanjega spr-

avljanja gnojja iz hleva na gnojlišče le-ži v tem, da imamo čist hlev s čis-tim zrakom, ker je potrebno, če hočemo imeti čisto in dobro mleko. Pa tudi na zdravje živine to dobro upliva. Puščamo pa gnoj mesece v hlevu, pridelamo več gnojja, ker moramo več nastlati, če hočemo imeti pod živino suho. Gnoj se tako že v hlevu »udela« ali dozori. Mo-remo ga takoj zapeljati na njivo in si s tem prihranimo časa, ker ga nam ni treba tlačiti in voziti na gnoj-lišče in odtod šele na njivo. Nikakor ne mislim s tem zagovarjati zorenja gnojja v hlevu pod živino, ker glav-no je in ostane živinoreja. Živina nam bo v snažnem, zračnem hlevu gotovo bolje uspevala, kakor v smrdljivem.

Gnojlišče naj ne bo na dvorišču pred hišo, ker razkranjanje gnojja pov-zroča smrad in okuži zrak in ker to tudi lepo ni. Nahaja naj se zadaj za hlevom v senčnem kraju. Solnce in veter izsušita gnoj. Če gnojlišča ni mogoče drugače obsenčiti, naj se obsenči s sadnimi drevesci.

Gnojlišče ne sme propuščati gnoj-nice v zemljo. Gnojno jamo torej na-pravimo nepropustno z ilovico, v katero uložimo kamenje, po mož-nosti pa še s cementom (betonom). Zabraniti moramo pritok deževnice, ki bi gnoj izpirala. Obdamo torej gnojno jamo od dveh strani z nizkim zidom. Na mestu, kjer vozimo gnoj v jamo in kjer ga vozimo ven, osta-ne seveda jama brez zidu.

Ker iz zemlje izvelčemo z žetvo redilne snovi, ki jih rabi rastlina za uspevanje, nadomeščamo rastlinstvu potrebno hrano z gnojenjem. Imamo gnojila, ki nudijo rastlinam samo ne-katere redilne snovi (umetna gnojila) in gnojila, ki nudijo rastlinstvu vse potrebne redilne snovi (naravna gnojila, hlevski gnoj). Hlevski gnoj vsebuje torej vse redilne snovi, po-trebne rastlinstvu, četudi v neza-dostni meri. On pa tudi izboljša fi-zična svojstva zemlje, na primer: rahlja gosto ilovnato zemljo, daje ji temnejšo barvo. Temna barva vz-me več toplote na se, kakor svetla. Toploto pa rabi vsaka rastlina. Pe-ščno zemljo gnoj veže.

Ker hlevski gnoj potrebujemo za naše njive in travnike, bodi naš cilj, ga čimveč pridelati in tudi čim bolj-šega! Kakovost gnojja je odvisna razum od krme, ki jo nudimo živali, od tega, kako ravnamo z gnojem in s čim nastiljamo.

Najboljša stelja je in ostane sla-ma. Ali za enkrat smo še daleč od tega, da bi mogli slamo nastiljati, ker jo pokrmimo. Zatem slede kisle trave, trsje, šota (torf), livje, listje, mah, vres, žagovina itd.

Na gnojlišču moramo gnoj večkrat potlačiti, ker se sicer užge in izgubi s tem veliko na vrednosti. Posebno konjski gnoj se rad vname in tudi ovčji. Zadnji ima namreč prenalno vlage in priporočljivo je, da ovčji gnoj v hlevu polivamo z vodo. Konjski gnoj se rad vname, ker konj ne prežvekuje. V konjskih odpadkih so precej veliki drobci krme. Ker so drobci razmeroma veliki, se ne zle-žejo. Ker se gnoj ne zleže, lahko pride v notranjost zraka in v zračnem gnoju živi gliva (neskončno malo bitje), ki povzroča okuženje.

Razum hlevskega gnojja in umet-nih gnojil imajo tudi drugi odpadki gnojilno vrednost, segnito smetje, saje, pepel, pralna voda in voda, s katero smo umivali pod, apno, ki odpade pri beljenju sten itd. Vse to torej spravimo na bližnji vrt ali travnik.

Kakor vsi vemo, ima tudi skalni-ca veliko gnojilno vrednost. Ne pu-stimo torej, da bi v hlevu pronicala v zemljo, temveč napravimo tla pod živino nepropustna za vlago na naj-priprostejši način s tem, da hlev iz-ravnamo z ilovico in uložimo vmes kamenje. Bolje je, če cementiramo tla in napravimo odvodne kanale, ki vodijo gnojnico do gnojnične ja-re. Niti kapljice gnojnice nam ne sme iti v zgubo. Z gnojnico škroplje-ni travniki nam bodo izdatke, ki smo jih imeli za gnojnično jamo, v nekaj letih povrnil.

Glejmo torej, da nam ne pojde gnojnica in gnoj v izgubo. Gnoj na

gnojlišču potlačimo. Ne puščajmo gnojja na kupce navoženega dalje časa, da ga izsuši solnce in ne izpere dež, temveč hitro ga raztrosimo in podorjimo. Na pašnikih razgrnimo živalske odpadke, ker nam itak ne preostaja gnojja za gnojenje pašnikov, kar bi se seveda tudi dobro izplača-lo. Nabavljajmo umetna gnojila, ka-kor smo to delali pred svetovno voj-no. Kakor nam živina samo tedaj uspeva, če jo primerno krmimo, tako je tudi z našimi polji in travniki.

»Koroški Slovenec.«

Književnost.

(Ivan Matičič, Na krvavih poljanah.) Trpljenje in strahote z boj-nih pohodov bivšega sloven-skega planinskega polka. — Strani 270 in 25 izvirnih slik. Cena ve-zani knjigi 32 Din. Založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. — V knjigi so po-pisani skoro vsi boji in vse trpljenje bivšega slovenskega planinskega polka (Lir 27) od prvega do zadnjega dne svetovne vojne. Iz Galicije, z Dober-dobske planote, z gorovja, s Tirol, od Hudega loga, Fajtjege hriba, s Sv. Ga-brijela, od Pjave in o polkovem upora in njega zakletvi.

Obrtnik.

Obrtniške vesti.

(Zopet debela klerikalna laž.) »Domoljub« z dne 7. februarja po-roča pod naslovom: »Iz St. Vida nad Ljubljano«, ko so nedavno sklenili obrtniki, ki so združeni v Obrtnem društvu, da ne bodo več volili tov. Puclja in da se naj vsi obrtniki obra-čajo na poslanca Škulja. To je vse skupaj grda laž. Sklenilo se je le, da se zaenkrat z odločitvijo počaka, ni-ti govora pa ni bilo o tem, da bi se priporočalo poslanca Škulja. Svetu-jemo vsem kričalcem pri Obrtni Zve-zi, da puste obrtnike lepo pri miru, ker če niste po volitvah skrbeli za nas, tudi ni potrebno, da pred volit-vami govorite o svoji ljubezni do obrtnikov. In še eno! Pustite laži na strani, govorite resnico in šele potem pridite pred nas. Zakaj mi hočemo ljudi resnice, ker samo ti bodo rešili obrtnika pred krivico.

(Občni zbor Obrtnega društva za Zg. Šiško in okolico) ima svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 18. febru-erja in ne dne 11. marca, kakor je bilo brez naše krivde pomotoma jav-ljeno v našem listu. Občni zbor se vrši pri M. Kovačiču v Kosezah.

(Zabavni večer priredi) Obrtno društvo za Zg. Šiško in okolico v ne-deljo, dne 11. februarja. Obrtniki, obiščite zabavni večer, da preživite par veselih ur v sredi stanovskih tovarišev.

Izjava.

Podpisani FRANC PAVLIČ, po-sestnik v Buču štev. 3 v Tuhinju, obžalujem, da sem nasedel KLERI-KALNIM LAŽEM, katere sem čital v »DOMOLJUBU« in da sem vsled tega krivično očital gosp. ministru Ivanu Pucelju nepoštena dejanja, katere očitke preklicujem in obžalujem ter se gospodu ministru zahvaljujem, da mi je odpustil.

Franc Pavlič v Buču štev. 3.

Pomočnika

za drevesnico in trtnico išče kmetijska podružnica novomeška. Prednost imajo absolventi kmet. šol ali strokovnih tečajev. Plača po dogovoru. Prošnje sprejema do 20. t. m. podružnica Slov. kmet. družbe v Novem mestu (Grm.)

Družba „ILIRIJA“

Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8

telefon št. 220.

Nakup gozdov. — Prodaja vsakovrstnega lesa.

Jamski les smrekov ali jelkov od 10 cm debeline na tankem koncu in od 3 m dolžine naprej kupi vsako množino franko vagon kranjskih postaj: Šentjanški premogovnik, Krmelj-Dolenjsko.

Vinogradniki pozor!

Na prodaj imam lepo na suho ceplje-ne trte najbolj rodovitnih vrst. kakor tudi večjo množino necepljene bele šmarcnice in več tisoč vkoreninjenih (ključev) divjak Rip - Portalis in Göthe št. 9. Cena po dogovoru.

Kdor želi res lepo in dobro blago naj se obrne zanesljivo pismeno ali ustmeno na

Fr. Slodnjak, trtnar.

Sv. Lovrenc v Sl. gor. p. Juršinci.

Za pismen odgovor priložite znamko.

Proda se

radi zapuščinskih razmer posestvo v fialozah okrog 40 oralov obsto-ječe iz hiše, hleva, gospodarskih poslopij in kleti, 6 oralov njiv, 12 oralov travnikov in sadonosnikov, 1/2 orala vinograda, 20 oral. gozda v dobrem stanju, primerne za posek drva, stavbe. — Cena 175.000 Din.

1. Plovec, Ptujška gora.

Kupuj domače milo, ne tuje, importirano!

Kupuj dobro milo, ker je isto najcenejše!

Kupuj „GAZELA-milo“.

Najboljši dalmatinski portland cement

iz splitske to- Ekonom, osrednja gospo-

varne oddaja varne, darska zadruga

:- v LJUBLJANI KOLODVORSKA ULICA št. 7 :-